

תקוּן עֲשָׂרִים וַחֲמִשָּׁה

ליל כ"א באדר

ייחוד קוב"ה ושכינתיה ע"י אימא

וּלְכָל הַיָּד הַחֲזָקָה אֵלֶיךָ כ"ה אוֹתוֹת שֶׁל יְחִוּד [כ"ה אוֹתוֹת שֶׁבְּפֶסוּק שְׁמַע יִשְׂרָאֵל]¹ מִצַּד הַבְּיָנָה. וְזֶה סוּד חֲמִשׁ אֲצַבְעוֹת, חֲמִשׁ פְּעָמִים חֲמִשׁ הֵם כ"ה, שֶׁבְּהֵן תְּלוּי הַיְחִוּד הַעֲלִיּוֹן בְּוֵדַאי, מִצַּד שֶׁל אִימָא, שְׁנֵאמַר בְּה: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד (דְּבָרִים ו,ד). שְׁתַּקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהַשְׂכִּינֵתָ, אַף עַל גַּב שְׁנֵאֵרִים רְחוּקִים זֶה מִן זֶה, לֹא כִּד הוּא, אֲלָא הַכֵּל בְּחִבּוּר אֶחָד².

וְעוֹד, אַף עַל פִּי שְׁאֶחָד יְמִין [הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא] וְאֶחָד שְׁמֵאל [הַשְׂכִּינֵת], הַכֵּל מִתְחַבֵּר בְּיְחִוּד אֶחָד עַל יְדֵי אִימָא שְׁעוֹמְדַת עֲלֵיהֶם. וְזֶה סוּד [יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה], הוּי"ה - בְּזַעִיר אֲנַפִּין [הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא], הוּי"ה - בְּנוֹקְבָא [הַשְׂכִּינֵת], אֱלֹהֵינוּ - אִימָא הַמְחַבֵּרַת אוֹתָם. וְאִם תֹּאמַר, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ - [זֶה] הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהַשְׂכִּינֵת, הוּי"ה - אִימָא. הַכֵּל [שְׁנֵי הַפְּרוּשִׁים] נְכוּן³.

וּלְכָל הַיָּד הַחֲזָקָה אֵלֶיךָ כ"ה אֲתוֹן דְּיְחִוּדָא מְסֻטְרָא דְּבִינָה. וְרָזָא דָּא ה' אֲצַבְעוֹן, ה' זְמַנִּין ה' אַנּוּן כ"ה, דְּבָהוּ תְלִיא יְחִוּדָא עֲלָאָה וְדַאי מְסֻטְרָא דְּאִמָּא, דְּאֲתַמַּר בְּה: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד (דְּבָרִים ו, ד). דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתָּה אַף עַל גַּב דְּאֲתַחְזִיזוֹן רְחִיקִין דָּא מִן דָּא, לָאוּ אִיהוּ הַכֵּי, אֲלָא כֵּלָא בְּחִבּוּרָא חָד.

וְעוֹד, אַף עַל גַּב דְּחַד יְמִינָא וְחַד שְׁמֵאלָא, כֵּלָא אֲתַחַבֵּר בְּיְחִוּדָא חָדָא ע"י דְּאִמָּא דְּקוּמַת עֲלֵיהּ. וְרָזָא דָּא ה' בְּזַעִיר אֲנַפִּין, ה' בְּנוֹקְבָא, אֱלֹהֵינוּ אִמָּא מְחַבֵּרַת לוֹן. וְאִי תִימָא ה' אֱלֹהֵינוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתָּה, ה' אִמָּא. כֵּלָא אִיהוּ שְׂפִיר.

1. עי' זהר ואתחנן רסד, ע"ב.

2. עי' שערי רמח"ל, קנאת ה' צבאות עמ' קלז-קלט.

3. עיין קיצור הכוונות עמ' ו'.

וְיִשְׂרָאֵל הָכִי נָמִי מִתְקַשְׁרֵן גּוֹ יְחֻדָּא
עֲלָאָה. וְאִתְמַר בְּהוּ אַתְּם עֲשִׂיתוּנִי
חֲטִיבָה אַחַת אַף אָנִי אַעֲשֶׂה אֶתְכֶם
חֲטִיבָה אַחַת (בְּרוּכוֹת ו.), לְאִסְתְּלֵקָא בְּהַ
מִגּוֹ סִטְרָא אַחְרָא. וְזִכְוֹתָא דְקָרִיאַת שְׁמַע
יְשִׁיזִיב לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל מִכָּל עֲקָתָא,
מִסִּטְרָא דְבִינָה דְבַה תְּלִיָא פֶּל חֲרוּתָא.

וְלִכְל הַמּוֹרָא הַגְּדוֹל דָּא אֶחָד. דְּתַמְנָן
אֶצְטְרִיף בִּ"נ לְמַמְסַר נַפְשָׁה עַל קְדוּשׁ
הַשֵּׁם, דְּאִתְמַר בַּה: נוֹרָא עֲלִילָה עַל בְּנֵי
אָדָם (תְּהֵלִים סו, ה). וּבִכ"ה אֶתְנָן בִּינָה
שְׂרָאֵת עַל בְּנֵהָא. וּבְאֶחָד סְלִיק תְּקוּנָא
לְעֵלָא לְעֵלָא גּוֹ סְתִימוּ דְמַחְשְׁבָה. הַגְּדוֹל
דָּא אַהֲבָה דְסְלִיק לְחֻשְׁבֹן אֶחָד,
דְּאֶצְטְרִיף הָכִי נָמִי לְאִתְקַשְׁרָא בְּהַ לְמַהוּי
תְּקוּנָא שְׁלִים.

וְלִכְל הַמּוֹרָא הַגְּדוֹל, [הַמּוֹרָא] - זָה
אֶחָד. שְׁשֵׁם [בְּמִלָּה אֶחָד] צְרִיד הָאָדָם
לְמַסּוֹר נַפְשׁוֹ עַל קְדוּשׁ הַשֵּׁם.⁴ [וְעַל
מְסִירוֹת נַפְשׁוֹ] נְאֻמַּר: נוֹרָא עֲלִילָה עַל
בְּנֵי אָדָם (תְּהֵלִים סו, ה). וּבִכ"ה אוֹתִיּוֹת
[שְׁל שְׁמַע] בִּינָה שׁוֹרָה עַל בְּנֵיהַ [זו"ן].⁵
וּבְמִלַּת אֶחָד, עוֹלָה תְּקוּנָן לְמַעְלָה
לְמַעְלָה תוֹךְ הַמַּחְשְׁבָה הַסְּתוּמָה [מוֹחָא
סְתִימָא].⁶ הַגְּדוֹל - זוֹ אַהֲבָה, שְׁעוֹלָה
לְמַנְגֵן אַחְדִּי.⁷ שְׁצָרִיד גַּם בֵּין לְהַתְקַשֵּׁר
בְּהַ לְהִיּוֹת תְּקוּנָן שְׁלָם.

וּבַהֲאִי יְחֻדָּא יִסְתְּלֵקוּן מְגַלּוּתָא, דְּאִתְמַר
בְּהַהוּא זְמַנָּא: בְּיוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד
וְכוּ' (זְכוּרִיה יד, ט). דְּהָא תְּקוּנָא דְיְחֻדָּא
סְלִיק בְּכָל יוֹמָא, וּבַה צְרִיכִין יִשְׂרָאֵל

וּבַהּ יְחֻדוּ יַעֲלוּ מְהַגְלוּתָא, שְׁנַאמַר עַל
אוֹתוֹ הַזְּמַן: בְּיוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְהוָה אֶחָד
(וַגו') (וְשִׁמּוֹ אֶחָד) (זְכוּרִיה יד, ט). שְׁהַרִי
תְּקוּנָן הַיְחוּד [שְׁל קְרִיאַת שְׁמַע] עוֹלָה

וּבַהֲאִי יְחֻדָּא יִסְתְּלֵקוּן מְגַלּוּתָא, דְּאִתְמַר
בְּהַהוּא זְמַנָּא: בְּיוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד
וְכוּ' (זְכוּרִיה יד, ט). דְּהָא תְּקוּנָא דְיְחֻדָּא
סְלִיק בְּכָל יוֹמָא, וּבַה צְרִיכִין יִשְׂרָאֵל

4. בינה - אימא - יובל - חרות, עיין זהר ח"א, צה, ע"ב; פרדס רמונים כגד; ת"ז, ת ו.
5. עי' זהר ואתחנן ח"ג, רסג, ע"א; קיצור הכוונות עמ' ז.
6. בניה, רמז לזעיר אנפין ונוקביה.
7. דהיינו חכמה סתימאה, מוח חכמה של אריק אנפין.
8. אחד - רמז לכתר של עתיק יומין - רדל"א; עניני ר"ה ויר"כ ע"פ מחזור רמח"ל, עמ' 74 - 73: "פסוק שמע
ישראל תכין: שמע - נוק', ישראל - ז"א, ה' אלקינו - אר"א, ה' - מזלא על גביהם, ואז מתעורר א"א בכוחו
והוא - אחד, ומחזיר הכל בסוד היחוד... ואז תכין ד' בסוד רישא דלא אתידעל". וכן עי' באדיר ברמודס, עמ'
ס"א.

בכל יום, ובו צריכים ישראל להגאל. ועם כל זאת, נאמר בזמן הגלות: אז יקראני ולא אענה (משלי א, כח) - בקריאת שמע של ערבית ובתפלתה, מצד השכינה. ישחרנני ולא ימצאני (שם) - בקריאת שמע של שחרית ובתפלתה, מצד הקדוש ברוך הוא. אם תאמר, שתקונים אלו אכדו לא כד, אלא הכל נגנו לעתיד לבוא. ואז ימצאו ישראל כל התקונים שלהם, לפול שכר שלהם בשלמות אחת. אז יהיה יהוה אחד - בקריאת שמע של שחרית. ושמו אחד - בקריאת שמע של ערבית. וישראל גוי אחד בארץ (שמואל ב ז, כג). [אחד] - בשני משיחים, שנאמר בהם: והיו לאחדים בידך (יחזקאל לז, י). [אחדים] - אחד מצד של הקדוש ברוך הוא, ואחד מצד השכינה.

הרי כמה טוב נגנו פדי שינתן לעתיד לבוא, וזה מה שפתיב: מה רב טובך אשר צפנת ליראיך (תהלים לא, ב). לפיכך זמן הגאולה, זמן של שמחה הוא, שגומלים ישראל הרבה שכר טוב שנגנו להם. לפיכך [נאמר בגאולה]: הנה שכרו אתו ופעלתו לפניו (ישעיה מ, י). מושל, לאחד שעשה כל יום הרבה מעשים טובים, שצריך לתת עליהם שכר הרבה, ובסוף היום לקח כל שכרו בשמחה רבה. כך ישראל בגלות, עושים ואוספים הרבה מעשים

לאתפרקא. ועם כל דא בגלותא אתמר (משלי א, כח) אז יקראני ולא אענה - בקריאת שמע דערבית ובצלותא דילה מסטרא דשכינתא. ישחרנני ולא ימצאני - בקריאת שמע דשחרית וצלותא דילה מסטרא דקודשא בריך הוא. אי תיקא דתקונין אלין אתאבידו. לאו הכי. אלא פלא אתגניז לזמנא דאתי. וכדין ישפחון ישראל בלהו תקונין דלהון, לנטלא אגרא דלהון בשלימו חד. פדין יהיה ה' אחד בקריאת שמע דשחרית. ושמו אחד בקריאת שמע דערבית. וישראל גוי אחד בארץ (שמואל ב ז, כג) בתרין משיחין, דאתמר בהו והיו לאחדים בידך (יחזקאל לז, י) חד מסטרא דקודשא בריך הוא וחד מסטרא דשכינתא.

דכמה אגרין טבין אנון דאתגניזו לאתיהבא לזמנא דאתי, הדא הוא דכתיב: מה רב טובך אשר צפנת ליראיך (תהלים לא, ב). בגין כך זמנא דפרקנא זמנא דחדותא איהו, לנטלא ישראל כמה אגר טב דאתגניז להו. בגין כך: הנה שכרו אתו ופעלתו לפניו (ישעיה מ, י). מתל לחד דפלה בכל יומא כמה פלחנין טבין דצריך להו כמה אגרין, ובסופא דיומא נטל כל אגרה

טובים, ושָׁכַר פְּלֶם יָקָחוּ אַחַר כָּךְ בְּנֵאֱלֹהִים, שְׁעֲלֶיהָ פְּתוּבָה, תִּזְרַח הַשְּׁמַשׁ יֵאָסְפוּ וְגו' (תהלים קד, כב) יֵצֵא אָדָם לַפְעֵלוֹ וְגו' [ולעבדתו עדי ערב] (שם שם, כג). שְׁבַגְלוֹת [נֹאמְרִי]: תִּשֶׁת חֲשָׁף וְיִהְיֶה לַיְלָה - וְסִטְרִין אַחֲרֵינִין שׁוֹלְטִים בְּעוֹלָם, בּוֹ תִרְמַשׁ (וְגו') [כָּל חֵיתוֹ יַעֲרִי] (שם שם, כ). וּבִזְמַן הַנְּאֱלֹהִים: תִּזְרַח הַשְּׁמַשׁ יֵאָסְפוּ - הַרְשָׁעִים לְמִקְוָם. אִזּוֹ יֵצֵא אָדָם - יֵצְאוּ צְדִיקִים לְקַבֵּל שְׂכָרָם, [דְּהֵינּוּ] יֵצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִהַגְּלוּת, יֵצְאוּ מִשְׁלַשְׁלָאוֹת הַבְּרוֹל.

וְעוֹד, יֵצְאוּ צְדִיקִים, [דְּהֵינּוּ] כְּמָה גּוֹפִים קְרוּשִׁים שְׁנִמְסְרוּ לְסִטְרָא אַחֲרָא,¹⁰ שְׁנֹאמְרִי בְּהֵם: מִמְּתִים יָדָךְ יִהְיֶה (וְגו') [מִמְּתִים מִחֲלָד חֲלָקָם בְּחַיִּים וְצִפּוֹנָךְ תִּמְלֹא בְטָנָם] (שם יו, יד).¹¹ אִזּוֹ יֵצְאוּ, יֵצְאוּ בְּתַחֲיִית [הַמְּתִים] שְׁלָהֶם לְקַבֵּל שְׂכָרָם. וְלַעֲבֹדְתוֹ וְגו' (שם, קד, כב) - לְמוֹ שְׁהַשְׁלִים עֲבוֹדְתוֹ. עַדִי עֶרֶב - כָּל עוֹד שְׁעֶרֶב [ס'א] שׁוֹלֵט בְּעוֹלָם, שְׂכָךְ צְרִיךְ [הָאָדָם] לְהַשְׁתַּלֵּם בְּוִדְאִי. וְעוֹד, עַדִי עֶרֶב - עַד סוֹף הַיּוֹם.¹² וְכָל [הַפְּרוּשִׁים] הֵם טוֹבִים וְדָאִי.

קָם אַבְרָהָם תּוֹקֵן תַּחְסִיד, פְּתַח וְאָמַר, וְדָאִי כ"ה אוֹתִיּוֹת שָׁל יְחִוּד [שְׁמַע יִשְׂרָאֵל] נֹאמְרִי בְּהֵם: כַּה [כ"ה] תֹּאמְרִי לְבֵית יַעֲקֹב (שְׁמוֹת יט, ג) - זֶה

בְּחֻדוֹתָא סְגִי. הֵכִי יִשְׂרָאֵל, בְּגִלוֹתָא עֲבָדִין וּכְנָשִׁין כְּמָה עוֹבְדִין טְבִין, וְאֶגְרָא דְכִלְהוּ יִטְלוּן לְבַתֵּר בְּפִרְקָנָא. כְּדִין פְּתִיב תִּזְרַח הַשְּׁמַשׁ יֵאָסְפוּ וְכו' יֵצֵא אָדָם לַפְעֵלוֹ וְכו' (תהלים קד, כב-כג). דְּבַגְלוֹתָא תִּשֶׁת חֲשָׁף וְיִהְיֶה לַיְלָה וְסִטְרִין אַחֲרֵינִין שְׁלִטִין בְּעֹלָמָא, בּוֹ תִרְמַשׁ וְכו'. וְלִזְמַנָּא דְּפִרְקָנָא תִּזְרַח הַשְּׁמַשׁ יֵאָסְפוּ, רְשָׁעִים לְאַתְרֵיהוּ. כְּדִין יֵצֵא אָדָם, יֵצְאוּ צְדִיקִים לְקַבֵּל שְׂכָרָם, יִפְקוּן יִשְׂרָאֵל מִגְּלוֹתָא יִפְקוּן מִשְׁלַשְׁלָאִין דְּפִרְזִילָא.

וְעוֹד, יֵצְאוּ צְדִיקִים, כְּמָה גּוֹפִין קְרוּשִׁין דְּאַתְמְסְרוּ לְסִטְרָא אַחֲרָא, דְּאַתְמְרִי בְּהוּ: מִמְּתִים יָדָךְ וְכו' (שם יז, יד). כְּדִין יֵצְאוּ יִפְקוּן תַּמָּן בְּתַחֲיָה דְלֵהוּן לְקַבֵּל שְׂכָרָם. וְלַעֲבֹדְתוֹ וְכו' בְּמִי שְׁהַשְׁלִים עֲבוֹדְתוֹ. עַדִי עֶרֶב, עַד דְּעֶרֶב שְׁלִטָּת בְּעֹלָמָא, דְּהֵכִי אֶצְטְרִיךְ לָהּ לְאַשְׁלֵמָא וְדָאִי. וְעוֹד, עַדִי עֶרֶב, עַד סוֹפָא דְיוֹמָא. וְכֹלָא אִיהוּ שְׁפִיר וְדָאִי.

קָם אַבְרָהָם סָבָא חֲסִידָא פְּתַח וְאָמַר, וְדָאִי כ"ה אֶתְנֵן דִּיחֻדָּא אֶתְמַר בְּהוּ: כַּה תֹּאמְרִי לְבֵית יַעֲקֹב (שְׁמוֹת יט, ג), דָּא קְרִיאַת שְׁמַע דְּלִילָא. וְתַגִּיד לְכַנְי

10. עי' זהר פקודי ח"ב, רנד, ע"ב.

11. השווה עם הפס' שהוזכר לעיל (תהלים לא, כ) מה רב טובך - אשר צפנת.

12. דהיינו עד סוף הימים - עד סוף שית אלפין, כאומרם ז"ל: "היום לעשותם ומחר לקבל שכרם".

קריאת שמע של לילה. ותגיד לבני ישראל - פה [כ"ה] תגיד לבני ישראל, בקריאת שמע של שחרית. ואלו כ"ה כ"ה, נ' שערי בינה, לקבל התורה מאימא,¹³ שנאמר: משה קבל תורה מסיני, (אבות א,א) [סיני] זה יובל.¹⁴ אז: אנכי יהוה אלהיך (שם כ,ב), מצד של אימא¹⁵ ועל ידה: ואשא אתכם על פני נשרים (שם יט,ד), כנפים שפרשת עליהם אימא,¹⁶ ונושאת אותם, והם ענני כבוד.¹⁷ וכנגדם: בפנות תשובו (ויקרא כג,מב), והם שבעה חסדים מאימא.¹⁸ ספה, צל האמונה¹⁹ ועוד, סופה, [אותיות] כ"ו ה"ס²⁰ שאימא היא חופה²¹ על ראש החתן [הקדוש ברוך הוא] והכלה [השכינה]. שער שלא נכנסים לחפה לא מתחברים, והיא מחברת אותם.

ולעתיד לבוא [כתוב]: פי על כל כבוד חפה (ישעיה דה), [חפה] - מצד של אימא [בינה]. שמי שמשתדל בתורה

ישראל, פה תגיד לבני ישראל בקריאת שמע דצפרא. ואלין כ"ה כ"ה, נ' שערי בינה, לקבל אורייתא מאמא, דאתמר משה קבל תורה מסיני, דא יובלא. כדין אנכי ה' אלהיך (שם כ, ב) מסטרא דאמא. ובה ואשא אתכם על פני נשרים (שם יט, ד) גדפין דפרשת עליהו אמא ונטלת לון, ואנון ענני כבוד. ולקבליהו בפנות תשובו (ויקרא כג, מב) ואנון ז' חסדים מאמא, ספה צלא דמהימנותא. ועוד, ספה כ"ו ה"ס, דאמא איהי חופה על רישא דחתן וכלה. דעד לא עילין לחפה לא מתחברין, ואיהי מחברת לון.

ולזמנא דאתי: פי על כל כבוד חפה (ישעיה ד, ה) מסטרא דאמא. דמאן דאשתדל באורייתא נטיל להו לקודשא

13. עי' ת"ז בהקדמה ב ע"א.

14. יובל זה החמישים שנה, חירות = אימא: בינה - אימא, ועי' זהר יתרו ח"ב, פה, ע"א; "סיני" אוצרות רמח"ל סג - סד: "יסוד אימא שמשם יוצאת התורה כידוע בסוד משה קבל תורה מסיני".

15. עי' ת"ז תי כ"א נ' ע"א; אוצרות רמחל עמ' סו.

16. עי' ת"ז מזהר חדש, קמט, ע"א.

17. זהר נשא ח"ג, קכה, ע"א.

18. סוכה - אימא, זהר פנחס רנה, ע"ב; ת"ז, הק' ת, ע"א; תי ו, כג, ע"א. ועי' שער הכוונות, ענין סוכות, דרוש ג.

19. עי' זהר אמור ח"ג, קג, ע"ב.

20. הויה (גימטריה כ"ו), אדנ"י (גימטריה ס"ה), דהיינו יחוד קב"ה ושכינתיה, עי' ת"ז תי' ע, קלו, ע"ב.

21. עי' ת"ז תי' כא, נוס, ע"א.

מתקשר לקרוש פרוץ הוא ולשכינה, ואימא שורה עליו, חפה בודאי. ומצד של חכמה [פתוב]: להנחיל אוהבי יש (משלי ח, כא), יש - זה חכמה. מאין - זה כתר, להשלים התענוג השלם.²²

ברוך הוא ושכינתה, ואמא שריא עליה חפה ודאי. ומסטרא דחכמה להנחיל אוהבי יש (משלי ח, כא) דא יש, חכמה. מאין, פתר, לאשתלמא ענוגא שלימ.

ועוד, לעתיד לבוא: והיו לאחדים בידך (יחזקאל לו, יז). לאחדים - פעמים אחד. בידך - בשתי ידים, שהם כ"ה כ"ה, כמו שנתבאר. ועל ידם נכנסו ישראל למדרגה עליונה בחמישים ימים מפסח עד עצרת, שאימא שורה עליהם. ונאמר לגביהם [בני ישראל]: ביום הזה באו מדבר סיני (שמות יט, א), זה ההעלם של היובל. ושם: ויחן שם ישראל (שם שם, ב). ויחן - ביחוד אחד, בסוד של אחד.²³

ועוד, לזמנא דאתי והיו לאחדים בידך (יחזקאל לו, יז) לאחדים, בתרין אחד. בידך, בתרין ידן דאנון כ"ה כ"ה כמה דאתמר. ובהו אעלו ישראל לחולקא עלאה בנ' יומין ד[מ]פסח עד עצרת דאמא שראת עליהו. ואתמר בהו: (שמות יט, א) ביום הזה באו מדבר סיני, דא סתימו דיובלא. ותמן ויחן שם ישראל, ויחן ביחודא חדא ברזא דאחד.

22. זהר פנחס ח"ג, רלט, ע"א, שם, שם רנו, ע"ב; רנז - רנח; ת"ז הק' ט, ע"ב; שם יב, ע"א; תי' כב, ע"ב. כתר זה אין; עי' קל"ח פתח טו; גנזי רמח"ל עמ' קטז, קכח, קנד, קמח, רנא, רנד. ע"פ הפסוק: "והחכמה מאין תמצא". (איוב כח, יב); קל"ח פתח לא, עמ' קז: "בהתאצלות החכמה מן הכתר נמצאים ש"י אילנות שלמים, והוא סוד ל"ש עולמות של הצדיקים", עיין זהר פנחס רנ"ז, ע"ב.

23. משמעות היחוד הנ"ל יציאה משליטת הס"א והידבקות בשורש נשמת ישראל בסוד התורה. שזהו עיקר התוכן של תיקון כה (יחוד קר"ש ע"י אימא). עיין אוצרות רמח"ל סג - סד. ושם: "ולכך יצאו מבחי' התחתונה דקליפה - מנוקבא שלהם - אל יסוד אימא". ובהמשך שם: "כל זמן שהיו ישראל במצרים לא היה יכול להיות קשר בין הנשמות... הס"א שהיה משעבדים אותם תחתיה... ומיד שיצאו ממנה וגמרו את התיקון - נתחברו כלם כאחד ממש". וכן עי' זהר תרומה קעג, ע"א: ד"ה "כגונא" שמשמעות "בסוד של אחד" - התנתקות מהס"א.